

ROZPOČTOVÁ RADA ZNÍŽILA ODHADOVANÚ ÚROVEŇ DEFICITU

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) odhaduje deficit verejnej správy v tomto roku na 6,0 % HDP. Je to menej ako vo februári, keď očakávala 6,28 %. K zmene odhadu deficitu najviac prispelo schválenie novely zákona o solidárnom príspevku.

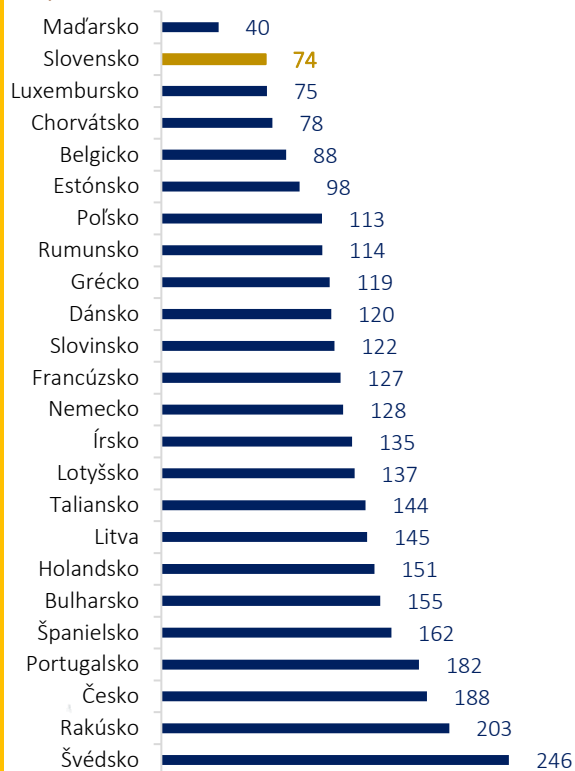
- Odchýlka od deficitu schváleného rozpočtu (6,4 %) je vo výške 0,4 % HDP, čiže riziko prekročenia plánovaného deficitu je nízke.
- Výdavky na opatrenia vlády na kompenzáciu cien energií dosahujú 2,7 % HDP, z čoho 0,4 % HDP by mali byť financované z európskych fondov. Celkový vplyv opatrení na deficit, je po zohľadnení rozpočtovanej rezervy, výnosu zo solidárneho príspevku a zdanenia nadmerných príjmov z predaja elektriny, priaznivý.
- Prezidentka podpísala novelu zákona o solidárnom príspevku, ktorým sa zvyšuje zdanenie príjmu zo spracovania a ťažby ropy, zemného plynu a uhlia. Podľa marcových predpovedí RRZ by mal výnos z príspevku v roku 2023 dosiahnuť 488 miliónov eur.
- Novela predlžuje účinnosť zdanenia na rok 2023 a zároveň zvyšuje sadzbu z 55 % na 70 % (základu dane z príjmov vymedzeného v zákone). Solidárny príspevok nebudú platiť Hornonitrianske bane, čo by ohrozilo ich bezpečné uzatvorenie.
- Proti novele sa postavil Slovaft, ktorý považuje stanovenú sadzbu za neadekvátnu. Jeho rakúsky konkurent, koncern OMV, odvádza štátu iba 40 %, a minimálna sadzba v EÚ je 33 %. Podľa Slovaftu, vyššia daň znemožní investície do výroby, vrátane jej ekologizácie.

NAPRIEK NÍZKYM CENÁM ENERGIÍ VÄČŠINA SLOVÁKOV HOVORÍ O ZLYHANÍ VLÁDY

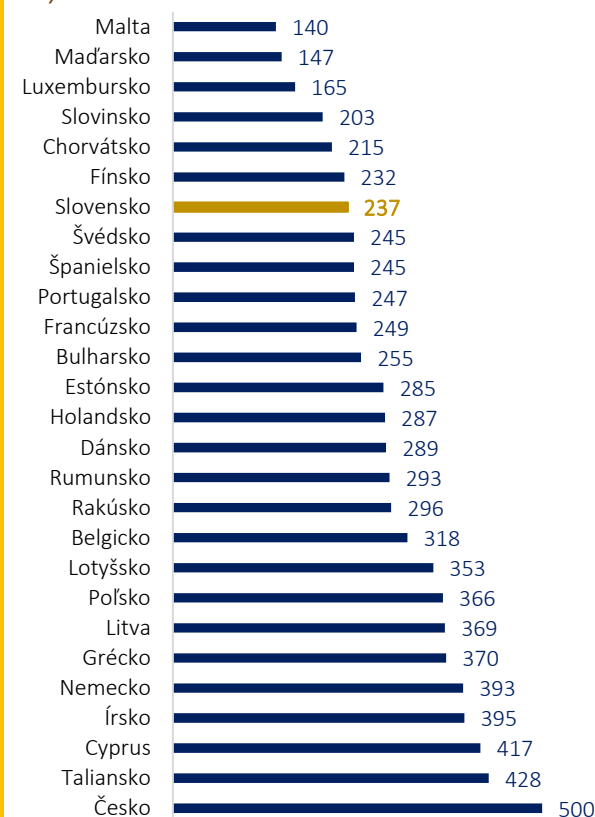
Keby mohli obyvatelia Slovenska vládu za riešenie energetickej krízy oznámkovať, podľa väčšiny z nich by prepadla. V prieskume českého Inštitútu 2050 jej na škále 1-5 (ako v škole) udelilo najhoršiu známku 52 % opýtaných.

- Výsledky prieskumu kontrastujú s relatívne nízkymi cenami energií pre slovenské domácnosti vďaka vládnym regulačným a kompenzačným opatreniam. V EÚ je plyn lacnejší iba v Maďarsku a elektrina je u nás 7. najlacnejšia. Na porovnanie, v Česku je plyn najdrahší v Únii a za elektrinu, viac ako Česi, platia len Švédci a Rakúšania (Grafy 1 a 2).
- Jednotku vláde v prieskume dali len 3 % oslovených. Jedným z vysvetlení kritického hodnotenia je podľa inštitútu neprehľadné nastavovanie kompenzačných opatrení (napríklad pri firmách). Výsledky mohla ovplyvniť aj vysoká inflácia, či nízka popularita vlády.
- Prieskum bol vykonaný na reprezentatívnej vzorke 1000 respondentov so zberom dát na prelome januára a februára 2023. Inštitút 2050 robil rovnaký prieskum aj v Česku, hodnotenie tamojšej vlády však nezverejnil.

Graf 1: Plyn pre domácnosti vrátane daní (€/MWh, PKS)

Graf 2: Elektrina pre domácnosti vrátane daní (€/MWh, PKS)

NEMECKO ODSTAVILO POSLEDNÉ JADROVÉ REAKTORY

Éra jadrovej energie v Nemecku sa 15. apríla definitívne skončila. Pôvodný termín odstávky troch reaktorov bol 31. december 2022.

- Proti bol jeden z nemeckých koalíčných partnerov (FDP), väčšina občanov, aj šéf Združenia nemeckých priemyselných a obchodných komôr Peter Adrian. V aktuálnom prieskume inštitútu INSA sa proti kroku vyjadrilo 52 % Nemcov (Bild am Sonntag). V auguste 2022 päťročný odklad rozhodnutia podporilo 67 % Nemcov (Der Spiegel / Financial Times).
- Trio reaktorov tvorilo 6 % celkovej výroby elektriny v Nemecku. Spolu mali výkon 4 GW, čo je viac ako všetky slovenské reaktory dokopy. Počas energetickej krízy stúpol počet uhoľných elektrární, ktoré majú zhruba tretinový podiel na produkcii (Graf 3). Do roku 2038 ich chcú Nemci nahradiť obnoviteľnými zdrojmi.
- Na ne je však potrebné pripraviť infraštruktúru. V Česku musel počas Veľkej noci štátny regulátor prvýkrát odpojiť stovky solárnych elektrární. Inak prebytok vyrobenej elektriny v sieti a nedostatok akumuláčnej kapacity riešiť nedokázal (Seznam).

MEDZINÁRODNÝ MENOVÝ FOND PREDPOVEDÁ EKONOMICKÉ SPOMALENIE V ROKU 2023

Medzinárodný menový fond (MMF) v najnovšej prognóze odhaduje pokles globálneho rastu ekonomiky z 3,4 % v roku 2022 na 2,8 % v 2023. To je priaznivejšia predpoveď než predošlá z októbra 2022 (3,2 % v 2022 a 2,7 % v 2023). V roku 2024 MMF očakáva mierne zrýchlenie rastu na 3,0 %.

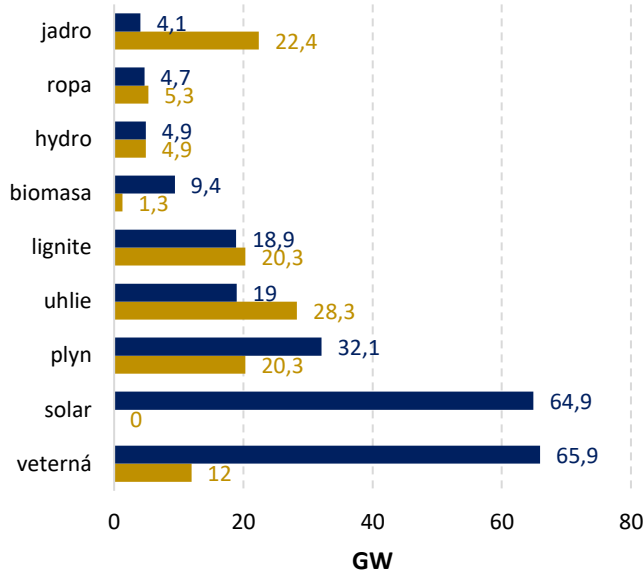
- Spomalenie je sústredené vo vyspelých ekonomikách, najmä v eurozóne a v Spojenom kráľovstve. V mnohých rozvíjajúcich sa ekonomikách rast HDP v tomto roku medziročne zrýchli.
- Svetová inflácia sa spomalí z vlaňajších 8,7 % na 7 % v tomto roku, čo je menej, než sa pôvodne predpokladalo.
- Na rok 2023 je medziročný rast HDP na Slovensku predpovedaný na úrovni 1,3 %. Avšak v roku 2024 by malo prísť oživenie ekonomického rastu s hodnotou 2,7 %.
- Inflácia na Slovensku bude podľa MMF na úrovni 9,5 % v roku 2023 a 4,3 % v roku 2024 (Graf 4).

PRIEMYSELNÁ PRODUKCIA SA NA SLOVENSKU ROZBIEHA POMALŠIE AKO V EUROZÓNE

Vo februári sme na Slovensku zaznamenali medziročný pokles priemyselnej produkcie o 4,7 %. V eurozóne vzrástla produkcia o 2 % (Graf 5).

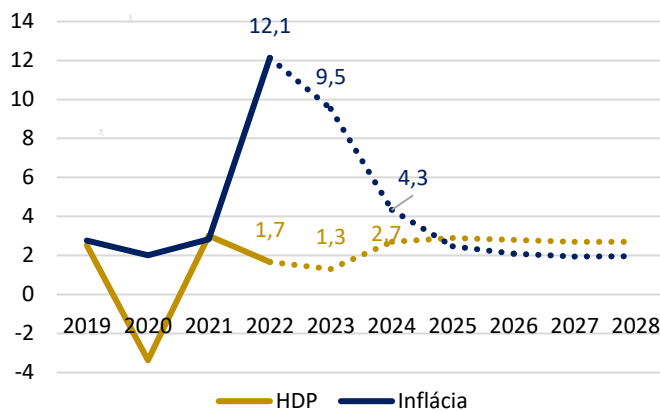
- Po troch mesiacoch poklesu však Slovensko zaznamenalo vo februári medzimesačný rast priemyselnej produkcie, na úrovni 2,8 %. V eurozóne produkcia rastie už druhý mesiac po sebe, najnovšie tempom 1,5 %.

Graf 3: Čistá inštalovaná kapacita výroby elektriny v Nemecku (v GW)

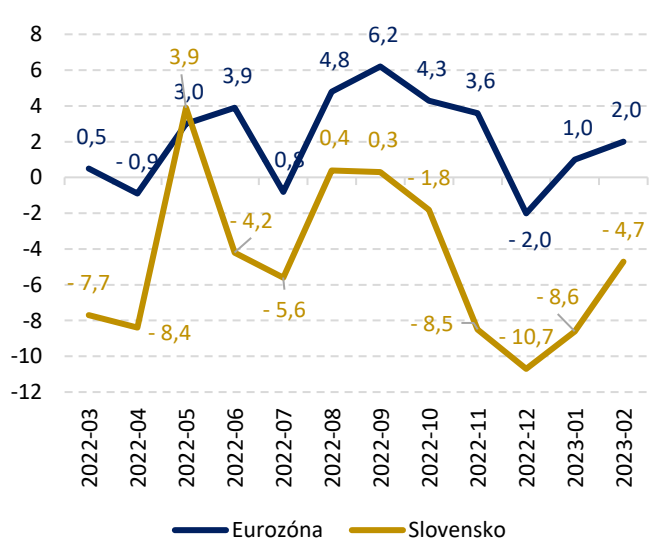
Zdroj: Energy charts in: Clean Energy Wire

Graf 4: Medziročný rast reálneho HDP a miera inflácie na Slovensku (v %)

Zdroj: MMF

Graf 5: Medziročný rast priemyselnej produkcie (v %)

Zdroj: Eurostat